

Artikulacijska/Izgovorna fonetika

Govorila: deli človeškega telesa, ki sodelujejo pri govoru

Govorna cev: oralni/ustni del (žrelo, ustna votlina); nazalni/nosni del (nosna votlina)

Artikulatorji: deli govorne cevi, ki sodelujejo pri govoru (primik)

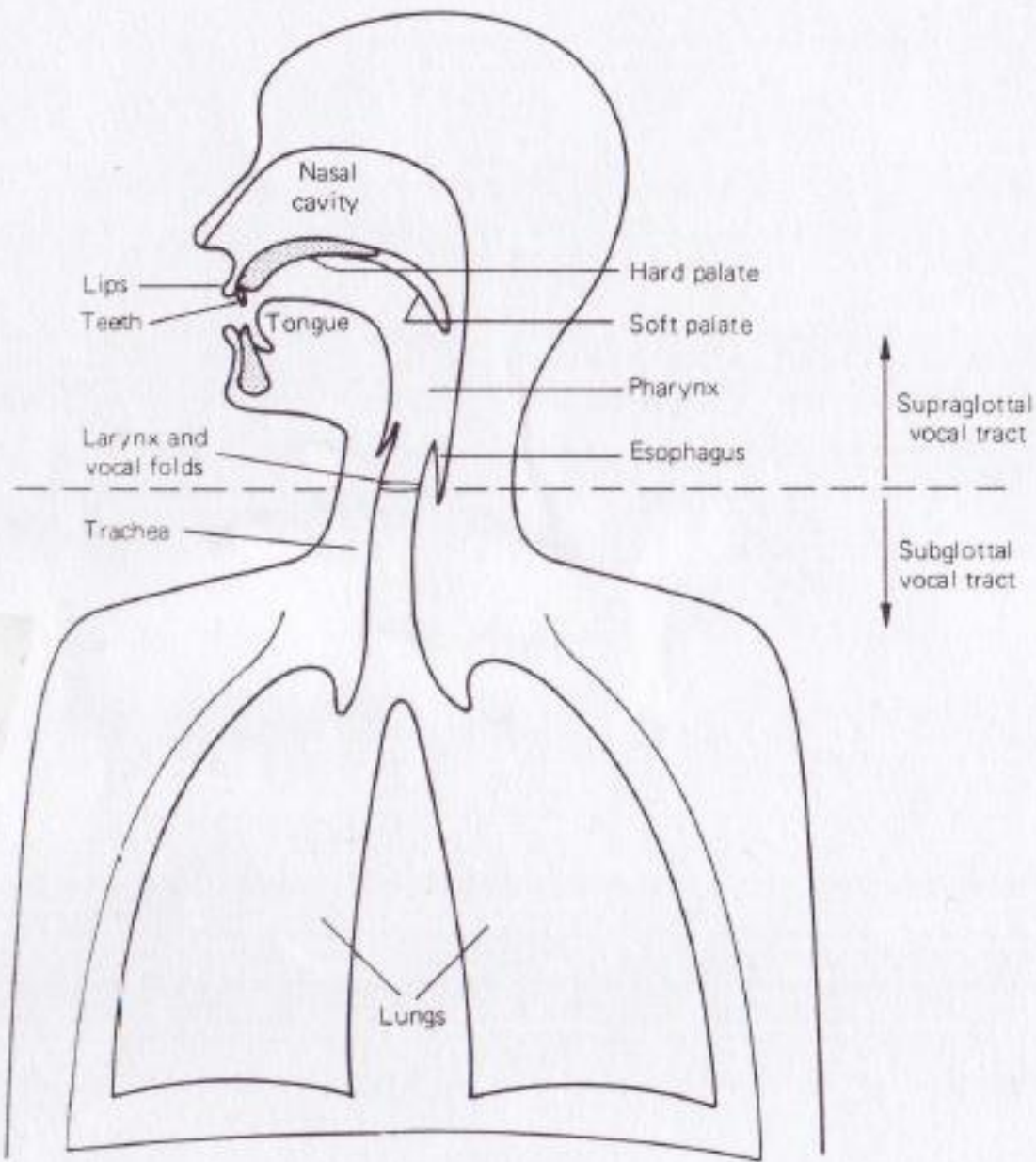

FIGURE 2.3.1 The organs of speech (greatly simplified and not to scale)

Clark and Yallop (1995)

Zgornja artikulacijska/izgovorna ploskev

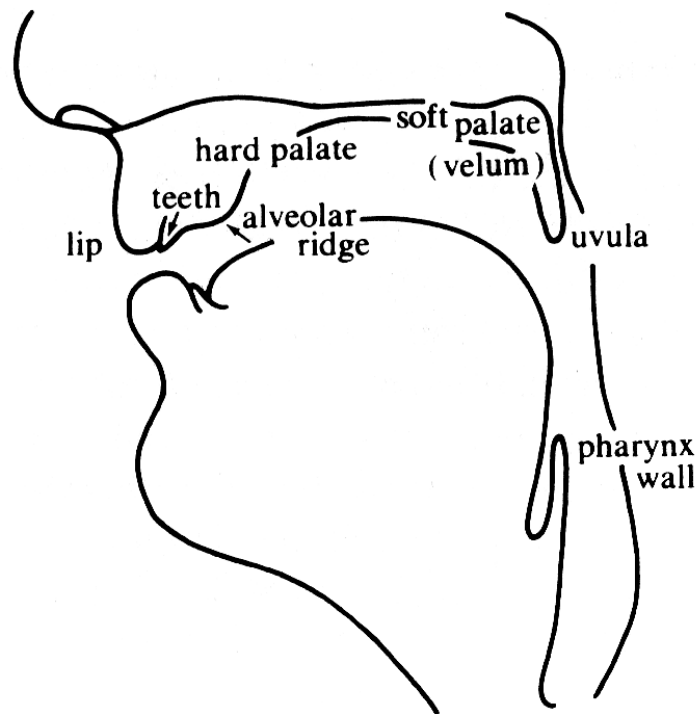

Figure 1.2 *The principal parts of the upper surface of the vocal tract.*

Ladefoged (1993)

Spodnja artikulacijska/izgovorna ploskev

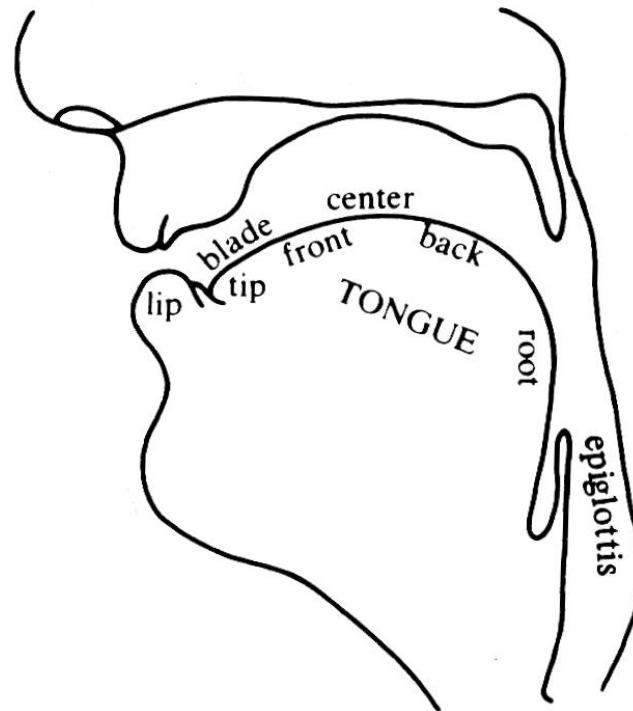

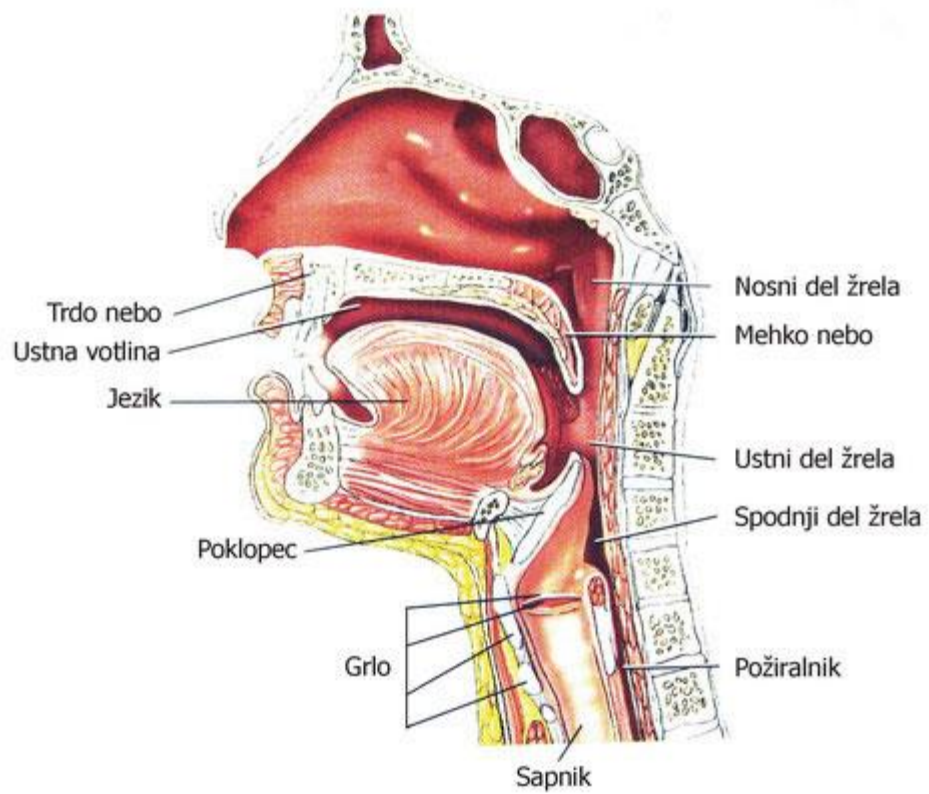
Figure 1.3 *The principal parts of the lower surface of the vocal tract.*

Ladefoged (1993)

(Slovenska slovnica)

Govorila

Jurjec, predavanja UNG

1. Artikulacija soglasnikov

- Ovira za izdišni zrak v govorni cevi.

Opis soglasnikov:

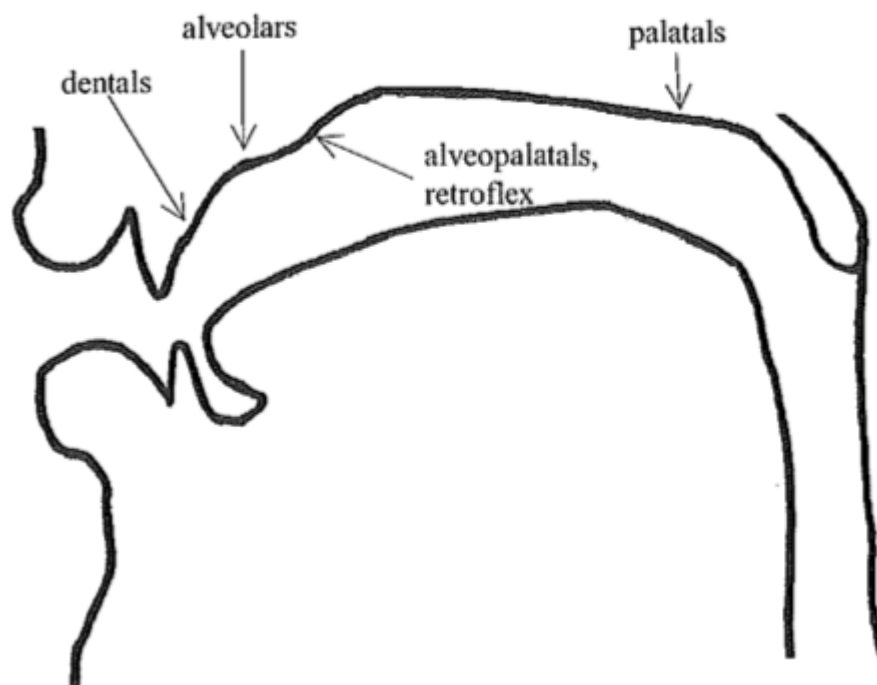
- Mesto artikulacije (ustnični, zobnoustnični,...)
- Način artikulacije (zapora, pripora,...)
- Grlene lastnosti (zvenečnost, pridihnjenost, ...)
- Nosni-ustni.

1.1. Mesto artikulacije slovenskih soglasnikov

Soglasniški fonem po izgovornih značilnostih

		Ustnično- ustnični	Zobno- ustnični	Zobno- jezični	Zadlesnično- jezični	Nebno- jezični	Mehkonebno- jezični	
No- sni		<i>m</i>		<i>n</i>				
				<i>l</i>				
			<i>v</i>	<i>r</i>				
				<i>z</i>	<i>ž</i>	<i>j</i>		
Ustni		<i>b</i>		<i>d</i>	<i>dž</i>		<i>g</i>	
		<i>p</i>		<i>t, c</i>	<i>č</i>		<i>k</i>	
			<i>f</i>	<i>s</i>	<i>š</i>		<i>h</i>	
	Nezven. Z v e n e č i							Tr Netrajni a j n i

dental...zobni (dentalni), **alveolar**...zobno-jezični (alveolarni),
alveopalatal...zadlesnično-jezični (alveopalatalni),
palatal...nebno-jezični (palatalni), **velar**...mehkonebno-jezični (velarni)

Nekaj mest artikulacije v drugih jezikih:

- Uvularni (jeziček, francoščina ʁ)
- Zobni (dentalni) (angleščina θ , δ)
- Retrofleksni (zavihani) (apeks in zadnji del dlesni, angleščina ɻ)
- Faringalni (žrelni) (zadnji del jezika+žrelo, arabščina ħ)
- Glotalni (grleni) (prostor med glasilkami, angleščina h , ʔ)
- Velarni nosnik (angleščina, ŋ)

http://en.wikipedia.org/wiki/IPA_pulmonic_consonant_chart_with_audio

1.2. Način artikulacije

➤ **Zaporniki** (plozivi, ang. *stops*)

primik-zapora-odmik

Ustni: p - b; t - d; k - g

Nosni: m, n, ŋ

➤ **Priporniki** (frikativi)

zožitev artikulatorjev

f - v; s - z; š(ʃ) - ž(ʒ), x - ɣ, h, θ - ð

➤ **Zlitniki** (afrikati)

zapora+pripora

c (ts) - dz; č (tʃ) - dž (dʒ)

➤ **Drsniki** (aproksimanti)

primik artikulatorjev brez pripore

j, w, ʋ

➤ **Jezičniki** (likvide)

lateral: l

vibrant: r

1.3. Zapis

Fonetična transkripcija: **IPA**, APA

Fonološki sistem jezika: ***fonem - alofon***

Fonemski zapis: /anka/

Fonetični zapis: [aŋka]

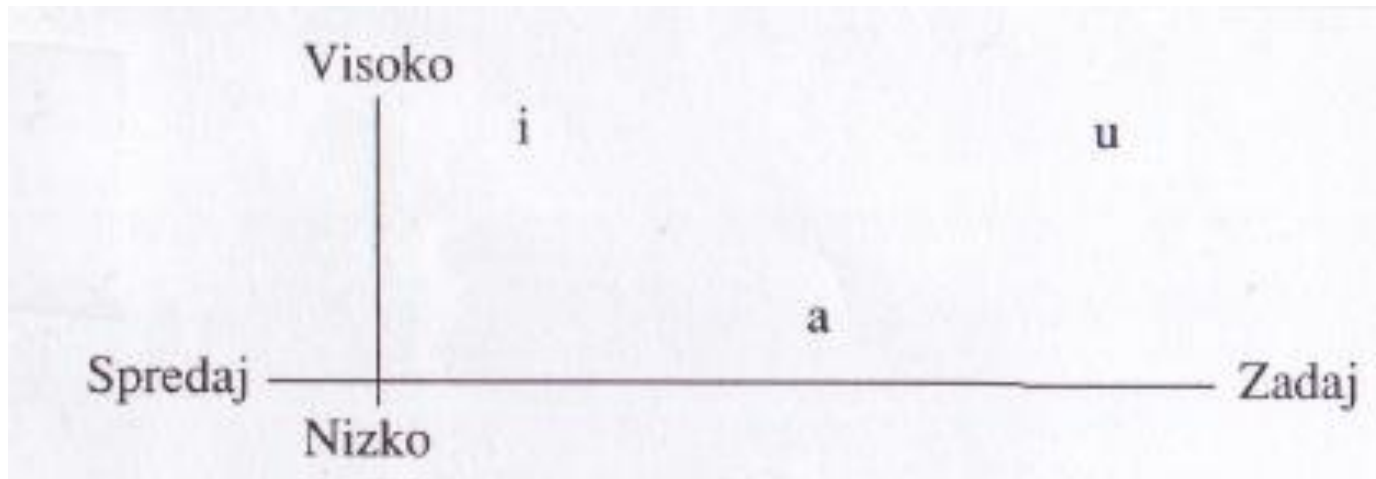
http://en.wikipedia.org/wiki/International_Phonetic_Alphabet

http://en.wikipedia.org/wiki/IPA_pulmonic_consonant_chart_with_audio

<http://homes.chass.utoronto.ca/~danhall/phonetics/sammy.html>

2. Artikulacija samoglasnikov

jezik, ustnice, čeljusti, mehko nebo (nazalizacija)

	Sprednji	Nesprednji		
		Srednji	Zadnji	
Visoki	<i>i</i>		<i>u</i>	Nesre- dinski
Sredinski	<i>e</i> <i>ɛ</i>	<i>ə</i>	<i>ɔ</i> <i>o</i>	
Nizki		<i>a</i>		

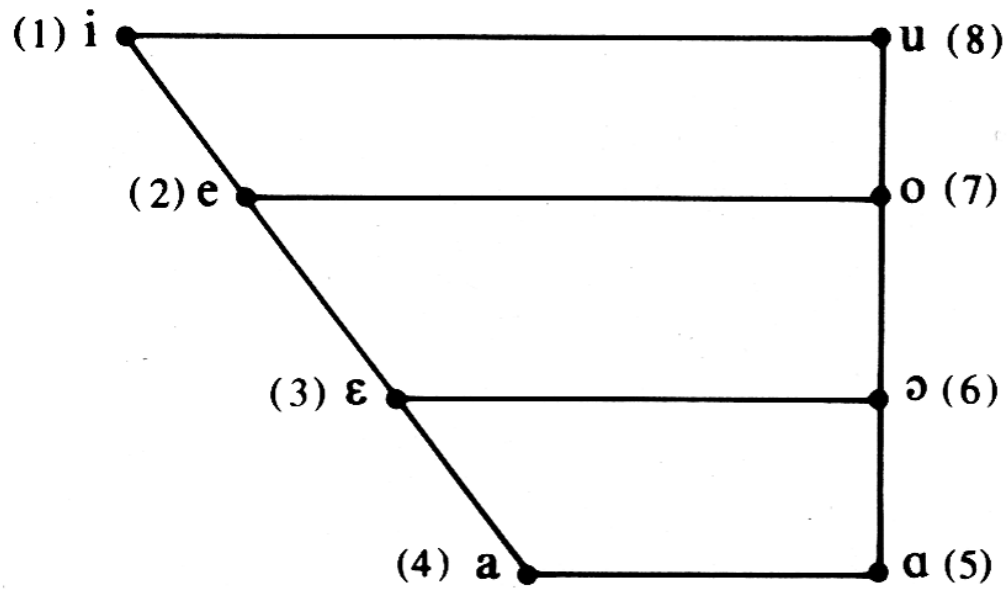

Figure 9.2 *The cardinal vowels.*

Ladefoged (1993)

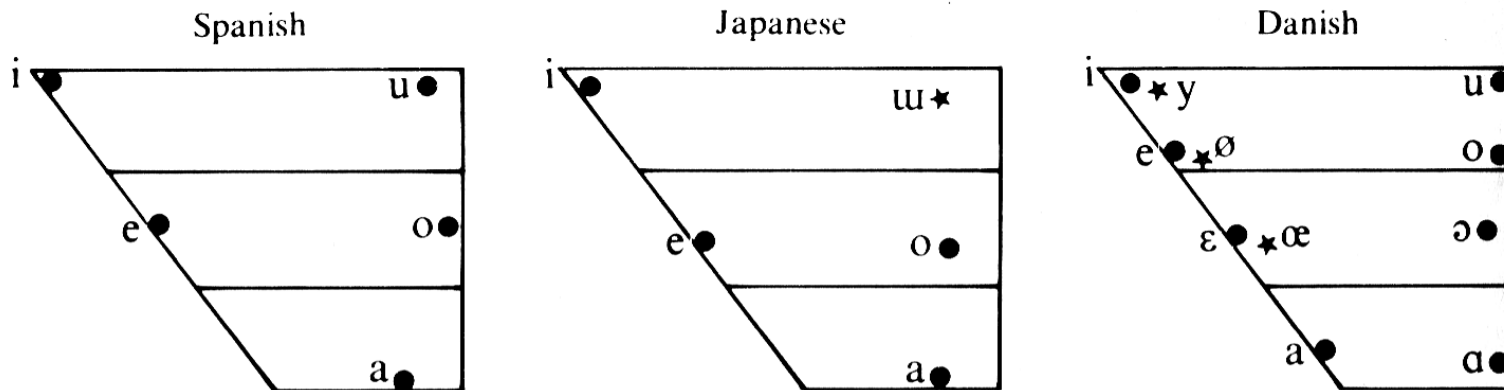

Figure 9.5 *The vowels of Spanish, Japanese, and Danish. Front rounded vowels and back unrounded vowels are indicated by asterisks.*

Ladefoged (1993)

http://en.wikipedia.org/wiki/Template:IPA_vowels_audio

Literatura:

- Clark, J. in C. Yallop (1995). An Introduction to Phonetics and Phonology. Oxford: Blackwell.
- Devenport, M in S.J. Hannahs (1998). Introducing Phonetics and Phonology. London: Arnold.
- Herman, I. P. (2007). Physics of the Human Body. New York: Springer.
- Jurgec, P. Predavanja UNG.
- Ladefoged, P. (1993). A Course in Phonetics. Third Edition. London: Harcourt Brace.
- Odden, D. (2005). Introducing Phonology. CUP.
- Toporišič, J. (2000). Slovenska slovnica. Maribor: Založba Obzorja.